

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/218/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118308809
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:6118308809.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Eva Behranová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v sporovej veci žalobcu: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, Bratislava, IČO: 35697270, zastúpený splnomocnenkyňou: Bobák, Bollová a spol., s.r.o., Bratislava, Dr. Vladimíra Clementisa 10, proti žalovanému: O. R., nar. XX.XX.XXXX, I. XXX, o zaplatenie 657,10 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 19Csp 24/2019-121 zo dňa 8. októbra 2019 vo výroku I., III. a IV., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. o určení neprijateľnosti podmienky, v zamietajúcom výroku III. a vo výroku IV. o náhrade trov konania p o t v r d z u j e .

II. Žalovanému sa n e p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. určil, že ustanovenie v znení „ak Účastník počas doby viazanosti uvedenej v čl. 2 bode 2.3 Dodatku poruší svoju povinnosť včas a riadne uhradiť cenu za Služby alebo povinnosť uhradiť včas a riadne Podniku inú platbu, ktorú je povinný platiť Podniku (a to aj v prípade, ak sa nejedná o peňažný záväzok voči podniku, avšak Účastník je povinný ho uhradiť Podniku alebo prostredníctvom Podniku), alebo“, ktoré je obsiahnuté v čl. 2 ods. 2.5 písm. a) listín s názvom „Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb“, podpísaných medzi žalobcom a žalovaným 04.07.2015 a 30.06.2016, je neprijateľnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. Výrokom II. žalovanému uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi 303,35 € s 5%-ným ročným úrokom z omeškania od 06.03.2017 do zaplatenia. Výrokom III. žalobu zamietol v časti o zaplatenie 353,75 € s 5%-ným ročným úrokom z omeškania od 06.03.2017 do zaplatenia. Výrokom IV. súd stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil vecne tým, že „žalobca a žalovaný uzatvárali zmluvu 1 a zmluvu 2 ako podnik a účastník podľa § 5 ods. 1 a 4 zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „ZoEK“). Zmluvami sa žalobca zaviazal žalovanému poskytnúť „elektronickú komunikačnú službu“ a predat' zariadenia za podmienok uvedených v časti A. tohto rozsudku a žalovaný sa zaviazal zaplatiť cenu služieb a kúpnu cenu zariadení (časť pri kúpe a časť v splátkach). Zmluvy sú vzhľadom na záväzky strán zmluvami o poskytovaní verejných služieb podľa § 44 ZoEK. Žalobca svoju povinnosť splnil aktiváciou SIM karty, t.j. jej pripojením do siete žalobcu a odovzdaním zariadení žalovanému (bod 3.2 dodatku k zmluvám 2 a 3). Ďalej žalobca poskytoval žalovanému určité elektronické komunikačné služby podľa § 3 ZoEK, ktoré žalovanému riadne vyúčtoval na základe faktúr. Cena za túto službu bola dohodnutá v súlade s § 44 ods. 1 a 2 písm. d) ZoEK. Žalovanému tak v zmysle § 43

ods. 5 písm. b) ZoEK z roku 2006 a § 43 ods. 12 ZoEK platne vznikol záväzok platiť za poskytnutú službu, pričom splatnosť dlhu sa uvádza v každej faktúre samostatne. Žalobca v žalobe uplatňoval z titulu ceny dodaných služieb sumu 243,35 €, teda menej, než vyúčtovaných 243,51 €, a preto je žaloba v tejto časti dôvodná.

Čo sa týka ďalšieho nároku žalobcu, na základe dodatkov k zmluvám žalobca predal žalovanému tam uvedené zariadenia a žalovaný sa zaviazal zaplatiť kúpnu cenu, s tým, že žalovanému boli zariadenia riadne odovzdané už pri uzatvorení zmluvy. V tejto časti vzťahu medzi stranami ide preto aj vzhľadom na čl. 1 bod 1.2 dodatkov o kúpnu zmluvu podľa § 588 OZ, ktorá bola v prípade zmluvy 2 modifikovaná samostatnou dohodou o splátkach. Touto dohodou sa žalovaný zaviazal uhradiť žalobcovi zvyšok kúpnej ceny za prevzaté zariadenie v splátkach. Po zaplatení časti kúpnej ceny pri kúpe 10 € prestal žalovaný splátky za zariadenie riadne a včas uhrádzať a dostal sa do omeškania so zaplatením splátok v hodnote 15 €. V dôsledku toho sa podľa bodu 2.3 písm. a) dohody o splátkach v súlade s § 565 OZ stal aj zostatok dlhu 45 € tvorený zostatkom kúpnej ceny splatným 15. dňom odo dňa doručenia upozornenia na tento následok.

Keďže žalovaný nesplnil svoju peňažnú povinnosť a medzi stranami nejde o obchodnoprávny vzťah (pozri nižšie), je žalovaný v omeškani (§ 517 ods. 1 OZ) odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti konkrétneho záväzku (ceny za dodané služby a kúpnej ceny zariadení) a žalobca má nárok na úroky z omeškania (§ 517 ods. 2 OZ) v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. vzhľadom na aktuálnu sadzbu ECB vo výške 5% ročne. Žalobca si nárok na úrok z omeškania uplatnil v zákonom stanovenej sadzbe, ale od neskoršieho dátumu (od 06.03.2017). Takto uplatnený nárok na úrok z omeškania nevybočuje z rámca citovaných právnych predpisov, a je preto odôvodnený.

Vzhľadom na uvedené je žaloba v časti o zaplatenie istiny 243,35 € (cena služieb) a 60 € (kúpna cena zariadenia) a ročného úroku z omeškania v sadzbe 5% od 06.03.2017 opodstatnená, a preto jej súd v tomto rozsahu aj vyhovel (výrok II).

Žalobcov nárok na zmluvnú pokutu (353,75 €) a prislúchajúci úrok z omeškania je však už nedôvodný. Vzhľadom na vyššie vymedzený predmet zmlúv uzatváral žalobca zmluvy v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 OZ. Žalovaný, naopak, ako fyzická osoba, nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, čo je zrejmé z absencie údajov v zmluve, ktoré by žalovaného identifikovali ako podnikateľa, a preto sa považuje za spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 OZ). Keďže zmluva bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, vzťah z nej vyplývajúci je vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy (§ 52 ods. 1 OZ). V takom prípade je povinnosťou súdu podrobiť zmluvu skúmaniu aj z hľadiska pravidiel na ochranu spotrebiteľa.

Aby bolo možné priznať dodávateľovi nárok uplatňovaný zo spotrebiteľskej zmluvy, nesmie táto zmluva obsahovať ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu medzi stranami, teda tzv. neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 1 OZ). Výnimkou sú situácie, keď ide o podmienky týkajúce sa hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny a podmienky individuálne dojednané.

Žalobcom uplatňované zmluvné pokuty sa zakladajú na čl. 2 ods. 2.5 dodatkov k zmluvám. Už aj z povahy zmluvnej pokuty ako nároku akcesorického k hlavnému nároku vyplýva, že nemôže byť hlavným predmetom zmluvy (tým je napokon poskytovanie elektronických komunikačných služieb). Čl. 2 ods. 2.5 týchto dodatkov sa preto tiež nijako netýka primeranosti ceny. Toto kritérium sa viaže priamo len na hlavný predmet zmluvy a nemôže sa týkať zmluvnej pokuty, pretože ide o sankciu, ktorej z povahy veci nezodpovedá žiadne protiplnenie. V prejednávanej veci je tiež zrejmé, že zmluvy a dodatky sú vzhľadom na formu svojho vyhotovenia typickými štandardizovanými formulárovými zmluvami, ktorých obsah nemohol žalovaný ako spotrebiteľ vopred ovplyvniť. Ustanovenie čl. 2 ods. 2.5 je obsiahnuté v texte dodatkov, ktorý je vopred pripravený ako vzor a do ktorého sa len doplnia identifikačné údaje spotrebiteľa a podrobnejšia špecifikácia predmetu zmluvy vrátane doby viazanosti. Navyše platí prezumpcia, že zmluva sa nepovažuje za individuálne dojednanú, ibaže dodávateľ preukáže opak (§ 53 ods. 2 OZ). V danej veci pritom žalobca nepreukázal, že by zmluvy a dodatky uzatváral so žalovaným individuálne (v tejto súvislosti nepredložil ani žiaden dôkazný návrh). Za takýchto okolností bol preto súd povinný skúmať zmluvné podmienky, o ktoré sa žalobcov nárok opiera, z hľadiska ich neprijateľnosti.

Pri posudzovaní zmluvnej pokuty treba vziať do úvahy v prvom rade kritérium primeranosti, ktoré vyplýva z § 53 ods. 4 písm. k) OZ. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že neprimerane vysoká sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa nemôže požívať súdnu ochranu. Keďže medzi stranami ide o občianskoprávny vzťah, nemožno opomenúť ani znenie § 545a OZ. Toto ustanovenie síce upravuje moderačné právo súdu, ktorého priame uplatnenie vzhľadom na neplatnosť ako dôsledok vyplývajúci z § 53 ods. 4 písm. k) OZ ako lex specialis neprichádza v spotrebiteľských veciach do úvahy, avšak z citovaného ustanovenia možno vyvodiť usmernenia, ktorými sa má súd riadiť pri posudzovaní primeranosti zmluvnej pokuty. Súd by mal preto prihliadať na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti, prípadne na okolnosti

súvisiace s náhradou škody a pokiaľ zistí, že zmluvná pokuta je neprimeraná, namiesto jej zníženia nárok na ňu vôbec neprizná.

Čo sa týka hodnoty a významu zabezpečovanej povinnosti, žalobca v žalobe skutkovo vymedzil svoj nárok na zmluvnú pokutu odôvodnením v podstate tak, že žalovaný riadne a včas nezaplatil cenu poskytnutých služieb. Takto vymedzenému nároku potom zodpovedá ustanovenie čl. 2 ods. 2.5 písm. a) dodatkov, ktorý zakotvuje zmluvnú pokutu v nadväznosti na povinnosť žalovaného riadne uhrádzať svoje peňažné záväzky voči žalobcovi počas doby viazanosti. Zmluvná pokuta obsiahnutá v čl. 2 ods. 2.5 písm. a) konkrétne postihuje porušenie „povinnosti včas a riadne uhradiť cenu za Služby“ alebo „povinnosti uhradiť včas a riadne iný svoj peňažný záväzok voči [žalobcovi]“ alebo „povinnosť uhradiť včas a riadne [žalobcovi] inú platbu, ktorú je povinný platiť [žalobcovi] (a to aj v prípade, ak sa nejedná o peňažný záväzok voči podniku, avšak [žalovaný] je povinný ho uhradiť [žalobcovi] alebo prostredníctvom [žalobcu]“. Z takto formulovanej hypotézy potom plynie, že žalobcovi vzniká nárok na zmluvnú pokutu pri akomkoľvek porušení peňažného záväzku, a to bez ohľadu na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. V tomto smere sa už súdna prax ustálila na názore, že odstupňovanie zmluvnej pokuty podľa rozsahu a intenzity porušenia povinností je v rámci spotrebiteľských vzťahov dôležité, pretože tu treba rozlišovať situácie, kedy a za akých podmienok, v akom rozsahu dôjde k neplneniu povinností spotrebiteľa (porovnaj rozsudok ESD vo veci C-618/10). V dotknutom ustanovení sa však nezohľadňuje ani dĺžka omeškania ani výška dlhu, či dôsledky, aké porušenie má pre žalobcu. Omeškaním s platením peňažných záväzkov totiž nedochádza k automatickému zániku zmluvy. Žalobca je v takom prípade naďalej oprávnený požadovať od žalovaného splnenie jeho záväzkov, predovšetkým využívanie služieb a platenie za ich poskytovanie až do konca doby viazanosti, prípadne aj dlhšie, kým nedôjde k ukončeniu zmluvy iným spôsobom, napríklad výpoveďou (porov. bod 7 zmlúv). Nárok na zmluvnú pokutu by takto vznikol aj v prípade krátkodobého omeškania s akoukoľvek minimálnou sumou, čo len sotva možno považovať za adekvátny spôsob zabezpečenia nároku dodávateľa voči spotrebiteľovi na zaplatenie dlžnej sumy, ktorý by zohľadňoval rozsah a intenzitu porušenia (porov. rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 9Co/284/2016, bod 24.). Neprijateľnosť zmluvných podmienok sa hodnotí podľa stavu v čase uzatvorenia zmluvy (§ 53 ods. 12 OZ) a následné správanie strán vrátane toho, či a v akej výške dodávateľ napokon uplatní zmluvnú pokutu, je na účely tohto posúdenia nepodstatné. Podľa citovaného ustanovenia dodatku k zmluve 1 potom konkrétne platí, že pokiaľ spotrebiteľ nezaplatí hoci aj len 1 € z ceny služieb hneď na počiatku zmluvného vzťahu, dodávateľovi vznikne nárok na zmluvnú pokutu v sume 270 € $[(24 \text{ mesiacov viazanosti} - 0 \text{ celých mesiacov od uzatvorenia dodatku do porušenia povinnosti}) \times 270/24 = 270]$. Rovnaké pravidlá platia aj pre výpočet zmluvnej pokuty na základe dodatku k zmluve 2, takže žalobcovi aj v tomto prípade vznikne nárok na zmluvnú pokutu v pôvodne dohodnutej výške (240 €). Postupné znižovanie zmluvnej pokuty teda závisí len od dĺžky trvania zmluvného vzťahu a doby viazanosti. Pokiaľ spotrebiteľ poruší svoje peňažné záväzky na počiatku zmluvného vzťahu hoci aj len v nepatrnom rozsahu, bude ho stíhať zmluvná pokuta v plnej výške. Toto znižovanie teda nijakým spôsobom nezohľadňuje hodnotu zabezpečovanej povinnosti, keďže tá môže byť v prípade omeškania s nepatrnou sumou minimálna. Znižovanie opäť nie je vôbec závislé od rozsahu a intenzity porušenia povinností spotrebiteľa obsiahnutých v čl. 2. Mechanické vypočítavanie zmluvnej pokuty, ktoré závisí len od objektívnej právnej skutočnosti (plynutie času) a nezohľadňuje okolnosti konkrétneho prípadu, bude vždy spojené s rizikom, že výška zmluvnej pokuty bude neprimeraná zabezpečovanej povinnosti. Takto paušálne vypočítavaná zmluvná pokuta potom predstavuje pre dodávateľa neprimerané zvýhodnenie vo vzťahu k spotrebiteľovi, čím sa narúša rovnováha, ktorú v spotrebiteľských vzťahoch požaduje § 53 ods. 1 OZ. Ako bolo uvedené, na účely posúdenia neprijateľnosti určitej podmienky podľa § 53 ods. 12 OZ nie je vôbec rozhodujúce, že žalobca si napokon uplatňuje nižšiu zmluvnú pokutu. Dôležité je, že dotknuté ustanovenie mu umožňuje požadovať zmluvnú pokutu v neprimeranej výške (pozri v tomto zmysle aj rozsudky Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 9Co/132/2018 a 25Co/61/2018). Aj v konkrétnych okolnostiach preskúmvanej veci je zmluvná pokuta uplatnená vo výške 353,75 € neprimeraná, pretože cena komunikačných služieb predstavuje sumu 243,35 €, teda zmluvná pokuta tvorí približne 150% z hodnoty tejto ceny.

Vzhľadom na vyššie uvedenú analýzu je zrejmé, že čl. 2 ods. 2.5 písm. a) dodatkov je ustanovením, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sankciu. V zmysle § 53 ods. 4 písm. k) OZ ide o neprijateľnú podmienku, ktorá je neplatná (§ 53 ods. 5 OZ), a preto nárok, ktorý z neho žalobca odvodzuje, nemožno priznať. Z toho dôvodu bolo potom tiež potrebné, aby súd v súlade s § 298 ods. 2 CSP vo výroku výslovne uviedol znenie neprijateľnej podmienky, ktorej existenciu zistil (výrok I).

Súd preto žalobu v časti zmluvnej pokuty 353,75 € vrátane požadovaného úroku z omeškania zamietol (výrok III).

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania (§ 262 ods. 1 CSP) vychádzal súd z toho, že žalobcovia ako neúspešnej strane nárok na ich náhradu nepatrí (§ 255 ods. 1 CSP a contrario) a žalovaný by síce nárok na ich náhradu mal, no pretože mu v konaní pre jeho neúčast' žiadne trovy nevznikli, súd mu tento nárok v zmysle judikatúry (R 72/2018) nepriznal (výrok IV).

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a to vo výroku č. I., III. a IV. z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie postupoval z procesnej stránky podľa § 297 druhá veta Civilného sporového poriadku. Kritériom pre takýto postup je aj nespornosť tvrdení strán. Toto kritérium vychádza z predpokladu efektívneho uplatňovania inštitútov procesného útoku a obrany stranami sporu. V prípade, že sa žalovaný k žalobe nevyjadril, t.j. nevyužil prostriedky procesnej obrany a súd posúdil vec ako nespornú, tak mal žalobe v plnom rozsahu vyhovieť. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie mal nariadiť pojednávanie, keďže podmienky pre aplikáciu § 297 neboli naplnené. Týmto postupom teda súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd prvej inštancie vyjadril názor bod 23. odôvodnenia podľa ktorého zmluvné dojednania medzi ktoré patrí aj dojednanie o zmluvnej pokute v jednotlivých dodatkoch nemožno považovať za individuálne dojednané. Poukázal na to, že účastník sa rozhodne využívať služby žalobcu má možnosť výberu. Súd v odôvodnení rozsudku poukázal na údajnú neprímeranosť zmluvnej pokuty. Žalobca poukazuje na skutočnosť v zmysle ktorej dojednaná zmluvná pokuta je podľa názoru žalobcu v súlade s požiadavkami § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a predstavuje rozdiel medzi akciovou a predajnou cenou telekomunikačného zariadenia s tým, že pokuta sa znižuje o pomernú časť za každý mesiac zmluvnej viazanosti, pre ktorý žalovaný dodržal dohodnuté zmluvné podmienky. Predmetná zmluvná pokuta bola dojednaná v písomnej forme, vyplýva i presný výpočet porušenia zmluvných povinností pri ktorých sa zmluvná pokuta má uplatniť. Súd prvej inštancie vyhodnotil dohodnutú zmluvnú pokutu ako neprímerane vysokú pričom súd vôbec neprihliadal a nevyhodnotil benefity získané podpísaním zmluvy a jej dodatku. Súd izoloval zmluvnú pokutu od ostatných zmluvných dojednaní. Žalovaný vedomý si skutočnosti, že telekomunikačné zariadenie sa mu odpredalo za cenu, ktorá predstavuje rozdiel medzi predajnou a akciovou cenou a to len z toho dôvodu, že sa zaviazal využívať služby žalobcu počas dohodnutej doby 24 mesiacov. Neuhradením vystavených faktúr spôsobil na strane žalobcu škodu a to vo výške rozdielu medzi akciovou a predajnou cenou telekomunikačného zariadenia. Tým je daná akcesorická povaha ako aj primeranosť zmluvnej pokuty v prípade porušenia povinností v zmysle bodu 2.5 a) predmetného dodatku. Tým pádom rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zmluvnú pokutu je nutné posudzovať z hľadiska zabezpečovacej, motivačnej, sankčnej, reparačnej funkcie ohľadom na všetky relevantné okolnosti a vzájomne poskytnuté plnenia v rámci uzavretej zmluvy a jej dodatku. Súd sa nezaoberal skutočnosťou, že telekomunikačné zariadenia si mohol žalovaný kúpiť za riadnu maloobchodnú cenu bez hrozby sankcie za nedodržanie zmluvných podmienok. Vzhľadom na výhodu, ktorú na základe uzavretia dodatkov žalovaný získal, je výška dohodnutej zmluvnej pokuty primeraná a objektívne nespôsobilá poškodiť ho ako spotrebiteľa. Žalovaný si v prípade dodatku k zmluve č. A10046426 a v prípade dodatkov o splátkach svoje zmluvné povinnosti neplnil od samého začiatku zmluvného vzťahu t.j. neuhrádzal faktúry za riadne a včas poskytované služby. Žalovaný neuhradil ani jednu splátku za odpredané mobilné telefóny. Žalobca má za to, že žalovaný vstupoval do zmluvného vzťahu s nečestným a špekulatívnym úmyslom získať hodnotné telekomunikačné zariadenie za akciovú cenu a využívať služby žalobcu pokiaľ to bude možné, bez úmyslu uhrádzať faktúry t.j. plniť si svoje povinnosti a zotrvať v dobe viazanosti. Žalobca je toho názoru, že takéto konanie žalovaného hrubo porušuje dobré mravy a poskytnutie právnej ochrany ako v prípade čestného spotrebiteľa by predstavovalo zneužitie tohto právneho inštitútu. Súd rozhodol nesprávne, keď nárok žalobcu na zaplatenie sumy 353,75 eur spolu s úrokom z omeškania zamietol a určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Uvedené malo dopad aj na rozhodovanie o nároku na náhradu trov, z tohto dôvodu žalobca napadol odvolaním aj výrok o trovách. Domáha sa preto, aby zmenil v zmysle podaného návrhu.

4. Žalovaný odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou,

v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutých častiach vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

6. Odvolací súd v zmysle ustanovení § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku viazaný rozsahom a dôvodmi odvolaní sa plne stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku, keďže jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, pričom rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria jeden celok.

7. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku v časti, ktorou žalobu vo zvyšku zamietol. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

8. V prejednávanej veci súd prvej inštancie s odkazom na ustanovenie § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku, že ide o otázku jednoduchého právneho posúdenia, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000,- eur, mimo pojednávania nevykonal dokazovanie listinnými dôkazmi; a ustálil skutkový stav uvedený v odseku 4. - 15. svojho rozhodnutia.

9. V tomto prípade bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu významné predovšetkým vyriešiť si najskôr tú procesnoprávnu otázku, či súd prvej inštancie mohol podľa ustanovenia § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku vo veci samej rozhodnúť bez nariadenia pojednávania za situácie, keď dospel k záveru o nedôvodnosti uplatnenej zmluvnej pokuty pre neprijateľné zmluvné dojednanie.

10. Podľa § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku súd na prejednanie sporu nariadi pojednanie. Pojednanie nie je potrebné nariadiť, ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000,- eur.

11. Z ustanovenia § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku teda vyplýva, že súd prvej inštancie môže vec samú prejednať a rozhodnúť o nej bez nariadenia pojednávania okrem toho, že ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci i v prípade, že hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000,- eur (daný prípad) a ak skutkové tvrdenia strán nie sú sporné.

12. Podľa názoru odvolacieho súdu na otázku uplatnenej zmluvnej pokuty, ktorá je predmetom posúdenia odvolacím súdom, nebolo potrebné v konaní pred prvoinštančným súdom nariadiť pojednanie, nakoľko nebolo potrebné dokazovanie a nebolo nevyhnutné ústne pred súdom prejednať argumenty strán týkajúce sa právneho posúdenia.

13. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu, keďže žalobca pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní verejných služieb s dodatkami vystupoval ako dodávateľ s poukazom na predmet podnikania a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ,

pretože pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní verejných služieb s dodatkami nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Na právny vzťah založený zmluvami o poskytovaní verejných služieb a ich dodatkami je v prejednávanej veci potrebné aplikovať príslušné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasledujúce Občianskeho zákonníka). Spotrebiteľské zmluvy nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občiansko-právne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné použiť na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu nato, či ide o občiansko-právny alebo obchodno-právny vzťah.

14. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmlúv o poskytovaní verejných služieb a ich dodatkov za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah

15. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

16. Z obsahu zmlúv o poskytovaní verejných služieb v znení ich dodatkov uzavretých medzi stranami vyplýva, že text zmlúv o poskytovaní verejných služieb a ich dodatkov bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluvy o poskytovaní verejných služieb vrátane ich dodatkov boli pripravené vopred v podobe predbežne formulovanej, tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmlúv o poskytovaní verejných služieb a ich dodatkov sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný mobilný telefón, resp. koncové zariadenie, účastnícky program a služby. Žalovaný ako spotrebiteľ mal síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými ustanoveniami pred podpisom zmlúv o poskytovaní verejných služieb v znení dodatkov, ale nesporene nemohol ovplyvniť ich obsah. O individuálnom dojednaní totiž nemožno hovoriť v prípade, keď si zákazník zvolí určitú formu záväzku (jednu z ponúkaných možností), avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní ustanovených v zmluve, všeobecných podmienkach a cenníku, minimálne ich nemôže vylúčiť. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedených zmluvách o poskytovaní verejných služieb a ich dodatkoch preto s poukazom na ustanovenia § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že žalovaný ako spotrebiteľ nemal žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predložených zmluvách o poskytovaní verejných služieb v znení dodatkov fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohol iba zmluvy o poskytovaní verejných služieb v znení dodatkov ako celok odmietnuť alebo ich prijať a podrobiť sa dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté, pritom v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo na žalobcovi ako dodávateľovi. Žalobca ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal, a preto bolo nevyhnutným v súlade s ustanovením § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

17. Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta, že ingerencia a ochrana spotrebiteľa súdom v uvedenej veci je neprimeraná, je jeho odvolacia námietka neopodstatnená. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Článkom 38 Charty základných práv Európskej únie, podľa ktorého štáty Európskej únie zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a v zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť.

18. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd uzatvára, zhodne so súdom prvej inštancie, že predmetné zmluvné podmienky v podobe dojednaní o zmluvnej pokute, neboli rozhodne individuálne dojednané.

19. Žalobca odvolaním napadol aj výrok o náhrade trov konania z dôvodu, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej nesprávne, čo malo dopad aj na rozhodnutie o náhrade trov konania.

20. Z dôvodu, že odvolacie dôvody žalobcu boli neopodstatnené a neboli zistené ani žiadne nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré by mal odvolací súd prihliadnuť z tzv. úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

21. V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalovanému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s ust. § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v odvolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

23. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu, ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

24. Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 Civilného sporového poriadku aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaného rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku zakotvujúcim procesnú ekonómiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 Civilného sporového poriadku v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

25. Danou problematikou sa zaoberalo aj občianskoprávne kolégium NS SR pričom v uznesení č. 15 z 09.10.2018 prijalo právnu vetu podľa ktorej, ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.

26. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).